

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa E. G.

przeciwko A. S.A. w W.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 kwietnia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 17 czerwca 2016 r., sygn. akt V ACa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pozwany wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Zagadnienie to przedstawił w formie dwóch pytań: „czy w przypadku spowodowania szkody przez pracownika posiadającego z racji wykonywanego zawodu i będąc do tego zobowiązanym, ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, następuje wyłączenie odpowiedzialności ubezpieczyciela za wyrządzone przez ubezpieczonego szkodę spowodowaną w trakcie wykonywania przez niego czynności w ramach stosunku pracy” oraz „w jakich w istocie sprawach odpowiadać będzie ubezpieczyciel osoby ubezpieczonej od odpowiedzialności cywilnej z tytułu szkód wyrządzonych w związku z wykonywaniem określonego zawodu, a kiedy taka odpowiedzialność będzie wyłączona”.

Powód powołał się również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z tego, że Sąd II instancji zmienił uwzględniający powództwo wyrok Sądu I instancji i oddalił powództwo.

Powód nie zamieścił w skardze kasacyjnej odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, podczas gdy w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że chociażby ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania musi ściśle nawiązywać do przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie może się ono jednak ograniczać jedynie do powtórzenia ich treści, z pominięciem odpowiedniego wywodu jurydycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, nie publ.).

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r., II PK 284/11 (nie publ.), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wnioszek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i przytoczenie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Zagadnienie tożsame ze sformułowanym przez skarżącego było już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy w wyroku z 25 lutego 2016 r., III CSK 115/15 (nie publ.), w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że artykuł 120 § 1 k.p. modyfikuje zasady odpowiedzialności cywilnej za wyrządzenie szkody przez ustanowienie legitymacji biernej pracodawcy za szkodę wyrządzoną przez pracownika osobie trzeciej. Granicą tej modyfikacji jest pozbawienie poszkodowanego możliwości uzyskania pełnego odszkodowania. Ochrona pracownika wyrządzającego szkodę nie może bowiem odbywać się kosztem poszkodowanego. Wprawdzie pracodawca jest zobligowany do wyłącznego wynagrodzenia szkody wyrządzonej osobie trzeciej nieumyślnie przez pracownika przy wykonywaniu przez niego obowiązków pracowniczych, ale odpowiedzialność cywilna pracownika nie zostaje uchylona, a zmodyfikowana przez wprowadzenie kolejności świadczenia, obligującego poszkodowanego do kierowania roszczenia w pierwszej kolejności do pracodawcy. Konsekwencją powyższego jest uznanie, iż przepis ten ustanawia subsydiarną odpowiedzialność pracownika wobec poszkodowanego za szkodę wyrządzoną przez pracownika

nieumyślnie czynem niedozwolonym przy wykonywaniu obowiązków pracowniczych, jeżeli pracodawca ponoszący odpowiedzialność w pierwszej kolejności nie jest w stanie wypłacić należnego odszkodowania. Odpowiedzialność ta będzie jednak wchodziła w grę jedynie w sytuacji, gdy upadnie możliwość wyłącznego wynagrodzenia szkody przez pracodawcę, na skutek niemożności uzyskania od tego podmiotu realnego zaspokojenia. Sąd Najwyższy stwierdził też, że nie ma podstaw do podzielenia stanowiska jakoby objęcie pracownika, który wyrządził szkodę osobie trzeciej w związku z wykonywaniem obowiązków pracowniczych ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej miało uchylać stosowanie art. 120 § 1 k.p., z uwagi na odpadnięcie w takiej sytuacji celu ochronnego tego przepisu. Stanowisko takie może być traktowane jako postulat *de lege ferenda*, ale nie może być wyprowadzane na gruncie obowiązującej regulacji, jako sprzeczne z jednoznacznymi wynikami wykładni powołanego przepisu i istotą umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Zajęcie stanowiska, iż stosowanie art. 120 § 1 k.p. jest wyłączone w tych wszystkich przypadkach, w których pracownik korzysta z ochrony ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, mogłoby w praktyce powodować, w aktualnych realiach rynku pracy, obligowanie pracowników do zawierania umów ubezpieczenia, osłabiając istotnie funkcję ochronną art. 120 § 1 k.p.

Gdy chodzi o oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), to skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, żeby w sprawie występowała ta przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2011 r., IV CSK 485/10, nie publ. oraz z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej powód nie powołał się na okoliczności świadczące o takiej wadliwości zaskarżonego wyroku. Nie świadczy o niej w szczególności to, że Sąd I instancji odmiennie ocenił zasadę odpowiedzialności pozwanego. W orzecznictwie podkreśla się, iż nie

można jednocześnie twierdzić, że rozstrzygnięcie sądu jest oczywiście wadliwe i sugerować, że przepisy, na których oparł się sąd, wymagają wykładni lub wywołują rozbieżności orzecznictwa (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2012 r., III UK 60/11, nie publ.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. poz. 1804), orzeczono jak w postanowieniu.

jw